

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.510.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 4905 Pani Posłanki Alicji Chybickiej z 25 września 2024 r. w sprawie osób niepełnosprawnych ruchowo w stopniu umiarkowanym, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Przesłanki przyznania świadczenia w postaci renty socjalnej reguluje ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 2194). Na jej podstawie renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej i całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18. roku życia,
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia,
- w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Tytułem do otrzymywania renty socjalnej jest zatem posiadanie orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy oraz – jednocześnie - naruszenie sprawności organizmu powodujące niezdolność do pracy, które powstało w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej. Posiadanie orzeczenia powiatowego zespołu o zaliczeniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie rzutuje na prawo czy też brak prawa do renty socjalnej.

Decyzje w sprawie przyznania renty socjalnej wydaje i świadczenie to wypłaca jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu osoby ubiegającej się o rentę socjalną.

Jeśli chodzi o zmiany w ustawie o rencie socjalnej należy zauważyć, że 27 września br. Sejm RP uchwalił ustawę o zmianie ustawy o rencie socjalnej oraz niektórych innych ustaw. Inicjatywa ustawodawcza w tym zakresie należała do obywateli – obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy o rencie socjalnej został złożony w Sejmie RP IX kadencji, a Sejm RP X kadencji podjął nad nim prace.

Uchwalona ustawa wprowadza dodatek dopełniający w wysokości 2520 zł, który przysługuje osobie uprawnionej do renty socjalnej, będącej całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji. Kwota dodatku będzie waloryzowana. Ponadto, ustawa zawiera zmianę zasad łączenia renty socjalnej z rentą rodzinną poprzez podniesienie limitu łącznej kwoty obu świadczeń do kwoty 300% najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Ustawa ma wejść w życie 1 stycznia 2025 r., natomiast wypłata dodatków dopełniających rozpocznie się w maju 2025 r.

W zakresie poruszanego w interpelacji zagadnienia dotyczącego programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością, przekazuję wyjaśnienia Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej jako „Fundusz” lub „PFRON”).

Realizowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) program pn. „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością, odpowiada na istotne, specyficzne potrzeby osób, które nie mogą poruszać się bez użycia wózka inwalidzkiego i dotychczas, podczas podróżowania, musiały korzystać z pomocy innych. Celem programu jest zwiększenie niezależności oraz ułatwienie aktywności społecznej i zawodowej przedstawicielom tej grupy poprzez zapewnienie im możliwości samodzielnego korzystania z samochodu osobowego w roli kierowcy lub pasażera, bez konieczności przesiadania się z wózka inwalidzkiego. Z dofinansowania przy zakupie dostosowanego w ramach programu pojazdu mogą skorzystać osoby niepełnosprawne, które legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz nie są w stanie, w żadnej sytuacji i na żadnym dystansie, przemieszczać się bez użycia wózka inwalidzkiego i samodzielnie przesiąść się z niego na siedzenie samochodu (docelową jest tu sytuacja, w której osoba niepełnosprawna wjeżdża na wózek inwalidzki do samochodu i kontynuuje jazdę bez przesiadania się, także na wózek inwalidzki). Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” dla osób z niepełnosprawnością funkcjonuje od niespełna 2 lat i stanowi kolejny etap konsekwentnie realizowanego procesu likwidacji barier transportowych. Po przeglądzie jego efektów i uwzględnieniu zgłoszonych przez zainteresowane środowiska postulatów, a także ocenie możliwości finansowych Funduszu, podjęte zostaną decyzje co do ewentualnych modyfikacji programu, także w zakresie poszerzenia grona jego adresatów.

Należy dodać, że osoby niebędące adresatami programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” mogą skorzystać z innych programów finansowanych przez PFRON, także służących likwidacji barier transportowych lub w poruszaniu się. Przykładem jest program „Aktywny samorząd”, w ramach którego osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z różnego rodzaju dysfunkcjami narządu ruchu, mogą uzyskać pomoc w pokonywaniu barier transportowych poprzez odpowiednie dostosowanie posiadanych pojazdów. Program zapewnia dofinansowanie wszelkich ogólnodostępnych urządzeń lub wyposażenia samochodu, stosownie do potrzeb wynikających z różnego nasilenia dysfunkcji, które to urządzenia i wyposażenie umożliwiają użytkowanie samochodu przez osobę z niepełnosprawnościami.

W bieżącym roku PFRON zapewnił bardzo korzystne warunki dofinansowania oprzyrządowania do samochodu. Obecnie, na zakup i montaż oprzyrządowania do samochodu można uzyskać aż do 70 tys. zł. Dofinansowanie przyznawane w ramach programu „Aktywny samorząd” powinno więc efektywnie niwelować większość barier napotykanych przez kierowców i pasażerów z niepełnosprawnością. Nowy poziom finansowania, w znacznie większym niż dotychczas stopniu, zapewnia wyposażenie samochodu nawet w zaawansowane technologie wspomagające i umożliwia zastosowanie kompletnej gamy ułatwień lub funkcjonalności niezbędnych do korzystania z posiadanego samochodu. Dofinansowaniem mogą zostać objęte takie urządzenia bądź rozwiązania, które wyeliminują lub ograniczą indywidualną barierę w użytkowaniu samochodu.

Podkreślić należy, iż tylko do ubiegłego roku adresat programu wnioskując o wsparcie musiał, co do zasady, posiadać już samochód. Jedyny wyjątek stanowił fabrycznie nowy samochód z automatyczną skrzynią biegów, który Wnioskodawca zamierzał dopiero zakupić, a dofinansowanie w ramach programu mogło dotyczyć kosztów zakupu automatycznej skrzyni biegów czy innych elementów oprzyrządowania w takim pojeździe. Zakup samochodu następował w takiej sytuacji po zawarciu umowy dofinansowania. Obecnie, na etapie złożenia wniosku, nie ma wymogu posiadania samochodu, jeśli wnioskodawca dopiero zamierza zakupić samochód oprzyrządowany lub zakupić najpierw samochód, by następnie go oprzyrządownić. Podstawą ustalenia wartości oprzyrządowania będzie opinia rzeczoznawcy lub faktura albo inny dowód księgowy wykazujący wartość wyłącznie oprzyrządowania. Wnioskodawca może, również po złożeniu wniosku o dofinansowanie, zakupić samochód z własnych środków finansowych, a dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania udokumentować jak dotychczas – fakturą VAT.

PFRON na bieżąco monitoruje i uwzględnia uwagi zgłaszane przez przedstawicieli środowiska osób z niepełnosprawnościami, traktując z należytą powagą wszystkie głosy dotyczące form pomocy, która jest lub powinna być udzielana osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Odnosząc się do uwagi dotyczącej ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. poz. 1429, z późn. zm.) należy wskazać, że zgodnie z art. 69 ustawy, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po upływie roku od dnia wejścia ustawy w życie, dokona przeglądu stosowania jej przepisów oraz standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących ustalania poziomu potrzeby wsparcia, w celu dokonania oceny poziomów potrzeby wsparcia, od których uzależniona jest wysokość świadczenia wspierającego oraz przedstawienia rekomendacji Radzie Ministrów w kwestii ewentualnej konieczności podjęcia działań korygujących w systemie udzielania świadczenia wspierającego lub w innych systemach wykorzystujących ustalanie poziomu potrzeby wsparcia. W zależności od wniosków wyciągniętych z dokonanego przeglądu stosowania przepisów oraz postulatów zgłoszonych przez adresatów prawa, przepisy ustawy o świadczeniu wspierającym mogą ulec zmianie. Świadczenie wspierające stanowi nowy instrument wsparcia osób z niepełnosprawnościami, dlatego już w samych przepisach wprowadzających je do systemu przewidziano możliwość jego modyfikacji.

Odnosząc się do kwestii zwiększenia miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego ze środków PFRON należy wskazać, że projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (UD55) podwyższa wysokości miesięcznego dofinansowania do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, finansowanego ze środków PFRON do następującej wysokości:

- w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności: 2 760 zł (wcześniej 2 400 zł);
- w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności: 1 550 zł (wcześniej 1 350 zł);
- w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności: 575 zł (wcześniej 500 zł).

Dodatkowo, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, którym orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz

niewidomych (czyli dla osób ze schorzeniami szczególnymi), kwoty te podwyższa się do następujących wysokości:

- w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności: 1 380 zł (wcześniej 1 200 zł);
- w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności: 1 035 zł (wcześniej 900 zł);
- w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności: 690 zł (wcześniej 600 zł).

Projekt jest na zaawansowanym etapie prac legislacyjnych.

W związku z dysproporcją występującą między kwotą minimalnego wynagrodzenia i kwotami dofinansowań, podjęto działania zmierzające do podniesienia kwot dofinansowań do poziomu wynagrodzeń. Niemniej, wysokość proponowanego dofinansowania musi być każdorazowo powiązana z możliwościami finansowych PFRON. W związku z tym, że Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizuje wiele różnorodnych zadań wynikających zarówno z ustaw, jak i programów, kierownictwo Funduszu zobowiązane jest do racjonalnego zarządzania budżetem, tak aby zaspokoić potrzeby Beneficjentów pomocy.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/